

PO ONEMOGOČENEM OBČNEM ZBORU NOVOFAŠISTIČNE STRANKE**Dogodki v Genovi posledica kolebajoče politike**

Italijanska in tudi inozemska javnost se te dni sprašuje, kakšne posledice bodo nastale v političnem življenju države, potem ko se je prebivalstvo Genove odločno uprlo, da bi novofašistična stranka MSI imela v tem mestu redni občni zbor. Mnogi tuji opazovalci predvsem soglasno ugotavljajo tole: genovski dogodki so neovržno dokazali, da je protifašistično čustvovanje še vedno globoko zakoreninjeno v veliki večini italijanskega ljudstva in da prav to razpoloženje najlažje nudi osnovo za novo politično dejavnost, pri kateri lahko sodelujejo ljudje različnih političnih prepričanj in celo povsem nasprotujočih si svetovnih nazorov.

Nadvse značilno je namreč, da so pri nenavadnem protestu genovskega ljudstva sodelovali ne samo komunisti, socialisti, socialni demokrati in radikali, temveč so ga odobrile tudi tamkajšnje Združenje katoliških delavcev (ACLI) in vidne osebnosti iz demokristjanske stranke, kot sta bivši minister Bo in poslanec Marazza.

ZA RAZPUSTITEV STRANKE MSI

Napovedano misovsko zborovanje je nudilo prilliko, da so se strnile levičarske antifašistične politične sile ter doslej že dosegle dva pomembna uspeha: preprečile so fašistični kongres in, kar je še najvažnejše, sklenile predložiti parlamentu zakonski osnutek za razpustitev stranke MSI. Da je ta predlog pravno popolnoma utemeljen, je izven dvoma, ker 12. prehodna določba italijanske ustave odločno prepoveduje reorganizacijo bivše fašistične stranke in zato tudi MSI, ki svojega fašističnega programa niti ne taj, ampak ga celo javno izpoveduje in zagovarja.

Pri tem se moramo samo vprašati, zakaj so omenjene antifašistične stranke dolgih 12 let — ustava je postala veljavna 1. januarja 1948 — dopustile, da se tako grobo tepta eno bistvenih ustavnih določil, in šele danes sklenile, da je temu treba narediti konec. V tem času se je pa misovska stranka organizacijsko okrepila, dobila svoje zastopnike v parlamentu in v zadnjih mesecih smo celo doživeli, da je od njene podpore odvisen obstoj vlade.

Prav dejstvo, da je ministrski predsednik Tambroni lahko sestavil vlado s pomočjo novih fašistov, daje genovskim dogodkom večji in širši politični pomen.

Napad na misovce je obenem neposreden napad na vlado in na demokristjansko stranko, na katero zdaj letijo takšni očitki, ki bi bili v drugačnih razmerah nemožni, a ki jih danes ne more uspešno odbiti.

Zaradi zadnjih dogodkov bodo misovci morda odrekli podporo vladi in bo zato

prej ali slej padla, zgodi se pa lahko tudi, da Tambroni sam odstopi. Toda niti v prvem niti v drugem primeru ne bo mogoče tajiti, da je bila demokristjanska stranka moralno in politično hudo poražena. S tem da je sprejela podporo MSI, se je sama izključila iz politične koalicije, ki je pred 15 leti ustanovila novo italijansko republiko, ter obenem omogočila, da se zlasti komunisti zdaj proglašajo za edine resnične zagovornike idealov odporniškega gibanja. In prav genovski dogodki so dokazali, da je večina italijanskega ljudstva odločena te ideale čvrsto braniti, česar ne more podcenjevati nobena demokratska politična organizacija in tem manj Kršč. demokracija.

KORISTEN NAUK

Iz Genove prihaja zelo koristen nauk zlasti za tiste kroge v stranki in izven nje,

ki ali zaradi napačne proučitve dejanskega stanja ali zaradi določenih več ali manj osebnih koristi onemogočajo vodstvu Kršč. demokracije, da bi navezalo stike z nekatališkimi delavskimi množicami ter jih pritegnilo k neposrednemu vodstvu državne uprave. Današnje kolebanje in čakanje, da se položaj sam ob sebi razčisti, nujno vodi, kot je poudaril poslanec Saragat, tako do krepitve politične desnice kot do ponovnega ustvarjanja socialkomunistične fronte. Koristi italijanske demokracije zato zahtevajo, da demokristjanska stranka čimprej določi novo in jasno politično smer. Če bo do preokreta prišlo v kratkem, bo to prav gotovo tudi zasluga genovskega prebivalstva in njegov boj v zadnjem tednu bo ostal zabeležen kot pomemben dogodek v povojni zgodovini Italije.

Nikita Hruščev na obisku v Avstriji

Sovjetski ministrski predsednik Nikita Hruščev, zunanji minister Gromiko in mnogi člani vlade se že teden dni nahajajo na uradnem obisku v Avstriji. Avstrijski in sovjetski državniki so se za ta obisk bili domenili mnogo pred začetkom pariškega vrhunskega sestanka, ko odnosi med Zahodom in Vzhodom še niso bili tako napeiti in je zato potovanje Nikite Hruščeva v Avstrijo bilo v popolnem skladu s tedanjo smerjo sovjetske zunanje politike. Ko pa je zasedanje v Parizu propadlo in so med Ameriko in Sovjetsko zvezo nastali tako slabi odnosi, kakršni so bili samo še za časa Stalina, so se mnogi vprašali, ali bo Avstrija sploh sprejela Nikito Hruščeva v goste. Avstrija je z državno pogodbo iz 1. 1955 sicer proglasila svojo nevtralnost, to je, se obvezala, da se ne bo priključila nobenemu vojaškemu taboru, toda znano je, da ta dežela tako po svoji družbeni ureditvi kot po svoji kulturni tradiciji spada med zahodnoevropske države.

Nekateri krogi na Zahodu so menili, da bo Avstrija že zato odpovedala obisk, da ne bo dala Hruščevu na svojih tleh prilliko za protiameriške napade in tako preprečila zamero pri zahodnjakih.

Če so pa avstrijski državniki kljub temu pristali na obisk, pomeni, da so imeli tehtne vzroke. Prav tako važne razloge pa je gotovo imel tudi Hruščev, ko je sklenil oditi za devet dni v majhno in vojaško nepomembno Avstrijo.

GOSPODARSKI ODNOSI

Z državno pogodbo je Avstrija sprejela določene gospodarske obveznosti do So-

vjetske zveze, tako ji je bila n. pr. dolžna letno odstopiti znaten del svoje petrolejske proizvodnje, toda te obveznosti so se bistveno zmanjšale, potem ko je kancler Raab leta 1958 obiskal Moskvo. Ni dvoma, da bodo Avstrijci skušali od Hruščeva zdaj doseči še nadaljnje olajšave; dobro obveščeni krogi pa zdaj zlasti poudarjajo, kako teže avstrijski gospodarstveniki še za nečem drugim. Ker je v zadnjem času opaziti, da prihaja v Avstrijo čedalje več zahodnonemškega kapitala, bi Avstrijci hoteli to prodiranje zaustaviti, in sicer tako, da bi krepkeje razvili trgovino s Sovjetsko zvezo in z drugimi vzhodnimi državami. S tem bi okrepili domačo industrijo in obenem lahko uspešno odbijali tudi politični pritisk, ki ga Zahodna Nemčija s svojim kapitalom hote ali nehote izvaja nad Avstrijo.

HRUŠČEV POUJARJA POMEN NEVTRALNIH DRŽAV

Po tridnevem bivanju na Dunaju si je Hruščev s spremstvom ogledal ostale avstrijske dežele. Obiskal je tako Linz, Salzburg, bivše nacistično koncentracijsko taborišče Mathausen in se nato preko Koroške odpeljal na Zgornje Štajersko. Medtem je imel več govorov, v katerih je omenjal tudi mednarodni politični položaj ter poudarjal, kako so nevtralne države važne zlasti v sedanjem času, ko so se nevarno zaostriili odnosi med dvema nasprotujočima si taboroma. Politični opazovalci opozarjajo predvsem na govor na Dunaju, kjer je silovito napadel kanclerja Adenauerja in

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

Nedelja, 10. julija, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenske narodne pesmi; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 12.00 Vera in naš čas; 15.40 Vokalni kvartet »Večernica«; 17.20 Operne arije in dueti; 18.00 Turistični razgledi; 19.00 Nedeljski vestnik; 21.00 Pesniki in njih stvaritve: »Simon Jenko« (Vinko Beličič); 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Koncert Tržaškega tria, Brahms: Trio v c-molu, op. 101.

Ponedeljek, 11. julija, ob: 14.30 Teden v svetu; 18.00 Mravlje, zanimive neznanke (Romi Bolé); 19.00 Oddaja za najmlajše — »Zakaj je tržaško vreme tako muhasto« (Neva Rudolf), igrajo člani RO; 20.00 Sportna tribuna; 20.30 Nino Rota: »Florentinski slammnik«, opera v 4 dejanjih. Igra Tržaški Filharmonični orkester in Zbor gledališča »Verdi«, ki ga vodi Nino Verchi. Približno ob 21.25: »Mala literarna oddaja«.

Torek, 12. julija, ob: 13.30 Glasba po željah; 18.00 Radijska univerza — Tone Penko: Strupi, mamila in nasladila: »Strihnin«; 19.00 Utrinki iz znanosti in tehnike; 21.00 »Potovanje na Mars«, radijska zgodba (Charles Chilton - Boris Mihalič), igrajo člani RO, nato Jugoslovanske ritmične popevke; 22.00 Umetnost in življenje — Ruda Jurčec: »Kulturno pismo iz Buenos Airesa«; 22.15 Glazunov: Koncert št. 1 za klavir in orkester v f-molu, op. 92.

Sreda, 13. julija, ob: 13.30 Harmonija zvokov in glasov; 18.00 Z začarane police — Ivanka Cegnar: »Zaklad v gori«; 19.00 Nove afriške države — Franc Jeza: »Somalija«; 21.00 »Veliki mož«, igra v treh dejanjih (Ljuba Prenner), igrajo člani RO.

Četrtek, 14. julija, ob: 13.30 Parada lahkkih orkestrrov; 18.00 Radijska univerza — Ivan Artač: Razvoj Evrope - Prvi del: Srednji vek: »Križarske vojne«; 19.00 Iz popotne beležnice mladega rodu; 21.00 Obletnica tedna — Edvard Traven: »30-letnica smrti Arthurja Conana Doylea«; 21.15 V spomin Friderica Chopina (II. oddaja): Preludiji, nokturni, valčki in berceuse v izvedbi Cortota, Rubinsteina, Paderewskega, Lipattija, Magaloffa in Zecchija. Sprema beseda: Piero Rattalino; 22.0 Iz sodobne književnosti: P. A. Quarantotti Gambini: »La rosa rosa« (Josip Tavčar).

Petek, 15. julija, ob: 18.00 »Brigitte Bardot, idol in resnica« (Anton Mlinar); 19.00 Vloga propagande v zgodovini človeštva — Mirko Javornik: »Srednjeveška umetnost kot lepak«; 19.15 Italijanski skladatelji 19. stoletja; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu; 22.00 Znanost in tehnika — Mario Kalin: »Industrijsko izdelovanje krme«; 22.15 Koncert pianista Andreja Pregerja — Bjelinski: Sonata; 22.35 Kmečki ansambel »Silvio Tamše«.

Sobota, 16. julija, ob: 15.00 Koncert operne glasbe, ki ga vodi Alfredo Simonetto s sodelovanjem sopranistke Gigliole Frazzoni in baritonista Alda Prottija. Igra ork. RAI-TV iz Milana; 16.00 Dante Alighieri: Božanska komedija — Vice (zaključno predavanje), pripravil B. Tomažič; 18.00 Žena in dom, obzornik zanimivosti za naše gospodinjke; 19.00 Slovenski književniki v pismih — Martin Jevnikar: »Anton Medved«; 20.30 Teden v Italiji; 20.40 Zbor Slovenske filharmonije; 21.00 »Potovanje na Mars«, radijska zgodba (Charles Chilton - Boris Mihalič), igrajo člani RO; 22.30 Igrata ansambla Borut Lesjak in Aleksander Skalč.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 10. julija, **nedelja**: Amalija, Ljubica
- 11. julija, **ponedeljek**: Olga, Savij
- 12. julija, **torek**: Mohor, Draguška
- 13. julija, **sreda**: Marjeta, Dragan
- 14. julija, **četrtek**: Franc
- 15. julija, **petek**: Justa, Vladimir
- 16. julija, **sobota**: D. M. Karm., Marija

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO — TRST

Članom in prijateljem, ki so se prijavili za izlet v **Kranjsko goro**, sporočamo, da bo **odhod iz Trsta v nedeljo, 10. julija, ob 4,45 z ul. Fabio Severo.**

ODLIKOVANCA

Mednarodni odbor za občestvo kulture podeljuje vsako leto nagrade za slovnost in znanost. Letos sta bila odlikovana italijanski pesnik Josip Ungaretti za slovnost in profesor meteoropatologije Nikolaj Pende za medicino.

Nikita Hruščev na obisku v Avstriji

(Nadaljevanje s 1. strani)

očital določenim zahodnonemškimi političnim krogom, da bi radi obnovili Hitlerjev Reich, kateremu bi bilo priključeno tudi avstrijsko ozemlje. Toda Avstrija, je dejal Hruščev, je lahko prepričana, da Sovjetska zveza ne bo dopustila, da bi kdorkoli uničil njeno nevtralnost, ki ji je bila slovesno zajamčena v državni pogodbi.

Govoreč o mednarodnem političnem položaju, je sovjetski predsednik najprej seveda obdolžil ameriške vojaške kroge, da so krivi neuspeha vrhunskega sestanka, a je obenem izjavil, da je Sovjetska zveza še vedno pripravljena obnoviti pogovanja z zahodnjaki. O nemškem vprašanju pa je dejal, da bi sovjeti najraje podpisali mirovno pogodbo z obema Nemčijama.

JUŽNI TIROL

Najvažnejše zunanjepolitično vprašanje Avstrije, je, kot znano, Južni Tirol. O tem ni Hruščev še ničesar javno izjavil. Listi pa pišejo, da je zunanji minister Kreisky sovjetskemu zunanjemu ministru Gromiku obširno poročal o položaju nemške manjšine v Italiji. Sovjeti so izjavili, da bodo zavzeli stališče, ko bodo položaj natančneje proučili, kar se bo najbrž zgodilo, preden bodo o tem razpravljali Združeni narodi.

Nikita Hruščev je noč med torkom in sredo prebil v Beljaku. V sredo je bil gost koroške deželne vlade v Celovcu in se je zatem preko Zgornje Štajerske vrnil na Dunaj.

Izredno hudi neredi v Rimu

Seja rimskega senata je v torek potekla v precej burnem ozračju. Na razpravi so imeli obračun notranjega ministrstva. Minister Spataro je ostro kritiziral protifašistične demonstracije v Genovi. Komunistični senatorji so stalno motili govornika z medklici. Večkrat so se pognali proti njemu, a so jih krepki slugi vedno zadržali. Preden je pa prišlo do glasovanja, so se senatorji z desne in leve prav živo spopadli in se nekaj minut obdelovali s pestmi. Predsednik Merzagora je zaman zvonil, šele ko je vzkliknil: Lepo sliko nudi ljudstvu senat republike! je senatorje postalo sram in so se nehali pretepati. Pri glasovanju so za odobritev proračuna glasovali samo demokristjani. Trije misovci so glasovali proti, pet jih je pa šlo iz dvorane.

Vzdržanje misovcev še ne more ogražati večine krščanskih demokratov v senatu. Drugače pa bo v poslanski zbornici. Brez njihovih glasov in če se še kateri drugi vzdrži glasovanja, lahko ostane vlada v manjšini.

Te nevarnosti se zaveda tudi strankin tajnik Moro. Zato se je že začel posvetovati s sredinskimi strankami, ki so pred Tambronijem podpirale vlado. Saragat, republikanci in liberalci so pripravljene postaviti skupaj z demokristjani novo vlado, toda pod pogojem, da se Tambroni umakne in da se nova vlada odloči bolj za socialno levičarsko smer.

Za sredo je bilo v Rimu napovedano veliko antifašistično zborovanje, ki pa ga je prefekt prepovedal, ker je bila dan prej odvržena bomba na dvorišče sovjetskega veleposlaništva in pred sedež sekcije KPI. K sreči ni bilo nobenih žrtev.

Kljub prepovedi so v sredo številni meščani v kolonah korakali proti kraju zborovanja. Policija jih je skušala razgnati in pri tem so nastali hudi neredi. Pri spopadih z demonstranti je policija pretepla in ranila tudi več levičarskih poslancev.

IZJAVA

Dne 4. julija sta se v Trstu sestala izvršna odbora Slov. kršč. socialne zveze in Skupine neodvisnih Slovencev ter sklenila objaviti naslednjo izjavo:

»Dnevno časopisje je poročalo, da je ministrski svet na seji v petek, 24. junija, odobril osnutek za uzakonitev slovenskega šolstva na Tržaškem ozemlju in v goriški pokrajini. Izvršna odbora SKSZ in SNS ne moreta izreči sodbe o vsebini tega zakonskega osnutka, ker jima je neznana, vendar morata žal ugotoviti, da je sklep ministrskega sveta v toliko krivičen, ker ne predvideva uzakonitve slovenskega šolstva v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini. Odbora poudarjata, da tvori slovenska manjšina eno in nedeljivo enoto in zato morajo vsi njeni člani uživati enake manjšinske pravice. SKSZ in SNS zato najodločneje protestirata proti očitnemu poskusu, da se Slovenci v Italiji razdele po različnih kategorijah, in zahtevata, naj se tudi Slovincem v videmski pokrajini priznajo in uzakonijo šole v materinem jeziku.«

Zasedanje v Beogradu

Mešana italijansko-jugoslovanska komisija v Beogradu je zaključila prvi del posvetov. Načela je včeraj drugi del, ki se tiče dvojezičnosti in spremembe priimkov. Italijanski zastopniki zahtevajo, naj se slovenjeni priimki vrnejo v prejšnjo italijansko obliko. Poročajo pa, da so na jugoslovanski strani naleteli na odpor, ker če so na primer razne Iurisseviče spremenili v Juriševiče, jih še niso s tem slavizirali, ampak jim le dali pravo, prvotno obliko. Z jugoslovanske strani pa se glede dvojezičnosti zahteva, naj se res vpelje v vse upravne urade. Dvojezični napisi pa naj se postavijo tudi v tržaških mestnih okrajih, kjer presega število slovenske manjšine 25 odstotkov. Pri tej točki se pa Italijani upirajo. Pristali so samo na oprostitev pristojbin pri prevodih slovenskih upravnih aktov.

Poudariti pa moramo, da vsi sklepi komisije niso še pravomočni, ampak le predlogi, katere mora izvesti šele politična oblast.

Končna bilanca posvetov kaže, da ne bo bogve kako visoka.

Afrika stopa v novo dobo

Dne 1. julija se je združila bivša italijanska Somalija, ki je bila zadnjih deset let pod italijansko zaupno upravo, z bivšo britansko Somalijo v novo neodvisno Združeno Somalijo, in istega dne je zadobil svojo neodvisnost tudi bivši Belgijski Kongo. V najbližji bodočnosti pa bo nastalo v Afriki še več novih držav. Vse bodo verjetno v najkrajšem času sprejete tudi v Združene narode in s tem bo nastal tudi v teh nov položaj. Črna Afrika bo razpolagala s kakima dvema ducatoma glasov, ki bodo lahko večkrat odločilne važnosti. Če ne bodo preuredili sistema, po katerem danes delujejo Združeni narodi, se bodo »bele države« v najkrajšem času znašle pred mogočnim blokom afriško-azijskih glasov, s katerimi gotovo računa tudi Sovjetska zveza pri nekaterih svojih pobudah.

Značilno pa je, da se kljub temu Zahod ne pomišlja dati neodvisnost afriškim ljudstvom, ki jo zahtevajo. Nastanek samostojnih afriških držav poteka v prenetljivem tempu, če se oziramo na počasi razvoj v Evropi, kjer so morali narodi tudi po tisoč let čakati, da so dobili lastno državo, in nekateri še danes čakajo nanjo. To dokazuje, kako oduren in zasovražen je postal pojem »kolonializma«. Niti konser-

Proti lakoti

Prvega julija se je v Rimu svečano začelo zborovanje FAO, mednarodne organizacije za napredek kmetijstva pri Združenih narodih. Kongres ima za cilj, preudarjati, kako bi zatrla lakoto na svetu in zagotovili vsakemu človeku dovolj živeža. Ne smemo namreč pozabiti, da je na svetu še dosti milijonov ljudi, ki nimajo dovolj vsakdanjega kruha. K tem milijonom je treba prišteti še vsakoletni prirastek človeštva. Nad 46 milijonov novih članov človeške družbe se rodi vsako leto. Tudi za ta lačna usta je treba preskrbeti živeža in obleke. Če se že sedaj ne pripravi vse potrebno, bosta nastali draginja in lakota. Odbor je pripravil petletni načrt za pobjanje lakote.

Vse najvidnejše osebnosti sveta, od papeža do državnikov in znanstvenikov so poslale pozdrave in bodrila za uspešno delo tega visoko človečanskega kongresa.

vativni krogi na Zahodu ne žele, da bi jih imel kdo za »kolonialiste«. V tem se prav gotovo zrcali velik miselni napredek, ki ga je doseglo človeštvo v zadnjih desetletjih.

Vendar pa se mora človek tudi vprašati, kaj bo iz teh novih afriških držav, ki ne razpolagajo ne z zadostnim številom izobražencev in tehničnih strokovnjakov ne s kapitali, da bi lahko same uspešno dalje razvijale svoje gospodarstvo in kulturno življenje. Poleg tega se meje teh držav nikjer ne skladajo z etničnimi mejami. Ni treba biti prerok, da človek spozna, da čakajo nove afriške države in njihove narode še burni časi notranjih sporov in spopadov. In vprašanje je tudi, ali bodo ti narodi znali braniti svojo tako lahko pridobljeno neodvisnost in svobodo pred raznimi demagogijami in totalitarizmi, ki jih bodo ogražali od znotraj in od zunaj.

Vsekakor se začinja za afriške narode doba, v kateri si bodo sami krojili usodo.

— o —

Pomor čebel

Ena najbolj čebelorejskih dežel v Italiji je tridentinska pokrajina. Na leto pridelajo po sto stotov medu. Letos so pa čebelarji močno zaskrbljeni, ker čebele zelo pomirajo. Vzrok so strupeni praški proti rastlinskemu zajedavcem. Čebele jih srkajo obenem s cvetnim praškom in se zastrupijo. Pomor čebel bo imel hude posledice tudi za rastline, ker ne bodo več čebele prenašale ploda. Zato je zveza čebelarjev izdala poziv, naj se uporabljajo za zatiranje mrčesa le taka sredstva, ki ne bodo škodila čebelam.

KINO — TELEVIZIJA

Filmska industrija se danes nahaja v nevarnosti, da jo bo izpodrinila televizija. Ta panoga, ki je stara komaj deset let, je zajela posebno v Severni Ameriki prav vse sloje. Leta 1946 so imeli po vsem svetu le 1,12 milijona sprejemnikov; danes jih je že 85 milijonov. Na Severno Ameriko jih odpade 55 milijonov ali 65 odstotkov; na zapadno Evropo 18 milijonov in pol; na države vzhodne Evrope 4 milijone; na ves ostali svet skupaj pa ostalih 18 milijonov.

Razmah televizije kaže v raznih krajih različno stopnjo. V Združenih državah je dosegel že nasičenost.

Logična posledica je, da pada obisk kina in da nekoč visoko vredne filmske delnice zgubljajo vrednost. Televizija je napovedala kinu prav ostro tekmo. Odkar se je uveljavila televizija, obiskuje vedno manj ljudi filmske predstave. V Angliji je padel obisk od 1635 milijonov na 625. Podobno je tudi v Franciji in pri nas, kjer se zlasti pozna vpliv visokih pristojbin na vstopnice. Zato bo v tekmi med filmom in televizijo prvi vedno na slabšem.

Poštarje

Pošta v Italiji se je od 1. julija dalje nekoliko podražila.

Znamka za pisma v državi stane 30 lir. Če presegajo težo 20 g, je treba za vsakih nadaljnjih 20 g plačati 20 lir več.

Znamka za pismo v inozemstvo stane 70 lir; vsakih nadaljnjih 20 g pa 40 lir več. Dopisnice in razglednice 40 lir. Za poštarje do 250 g je cena 140 lir; za vsakih nadaljnjih 50 g pa po 30 lir več.

MALO PRIPOROČLJIVO

V ljubljanski Tedenski Tribuni beremo reportažo o raznih gostiščih Slovenije, ki se pripravljajo za sprejem turistov. Marsikje vzamejo turistično sezono za zelo resno, saj tujski cenijo ugled države tudi po snagi in udobnosti v hotelih in restavracijah. Žal, da ponekod to stran zanemarjajo, človek bi rekel, celo nalašč, samo da ni tujcev.

Po brezbriznosti uprave slovi Ribja restavracija v letoviščarskem kraju Portorožu. O dobrem vinu tu sploh ni govora. Sadnih sokov nimajo.

Ko sta urednika TT naročila limonado, je v njej prav nedolžno plaval morski rakec. Stranišče je tik kuhinje. V istem prostoru se nahaja tudi shramba za solato, krompir in druga živila. Za dober tek gostov pa skrbi univalnik pred straniščem, v katerem perejo tudi solato.

Čudimo se, da higienski urad ne vidi vsega tega, kar takoj opazijo gostje in kar ne dela reklame tujskemu prometu.

Izpitni s pestmi

Izpitni navadno potekajo tako, da odgovarja kandidat na profesorjeva vprašanja. Na rimski univerzi sta pred dnevi opravila izpite profesor in kandidat kar z udarci s pestjo. Na pravni fakulteti je polagal izpit iz zasebnega prava visokošolec De Cesare, katerega je profesor Siciliani že dvakrat zavrnil. Kandidat je že v četrtek ves dan čakal, da bi prišel na vrsto. Nervoznost se mu je stopnjevala še v petek, ko so ga poklicali pred komisijo šele opoldne. Vročina in številne cigarete so ga spravile iz tira. Že pri prvem vprašanju ni šlo. Profesor mu je zastavil še dve kratki vprašanji, nakar je odrezal: zavrnil. Dijak je mledoval, da je že tretjič zavrnil in da se je temeljito pripravil. »Pridite pa še četrtoč,« ga je zavrnil izpraševalec. Dijaku je tedaj ušlo in očital profesorju, kako tudi po mnenju drugih po pasje ravna s kandidati. Takega očitka profesor očitno ni mogel prenesti in je udaril visokošolca s pestjo naravnost v oko. Tudi profesor je bil verjetno živčen zaradi vročine in dolgega spraševanja. Ko si je kandidat po prvi omedlevici nekoliko opomogel, je treščil profesorja v zid. Izpit se je končal tako, da je profesor pobegnil, medtem ko je De Cesare moral v bolnišnico.

KMEČKA BANKA

GORICA

ULICA MORELLI 14 - TELEFON 22-06

Pooblaščená banka za finančne posle z inozemstvom

Vam nudi ugodne pogoje za trgovske posle in bančne usluge (tekoči računi, hranilne vloge, posojila, vnovčevanje in diskontiranje menic, posli z inozemstvom itd.)

Tržaškega

KONEC VELESEJMA

V nedeljo opolnoči so potegnili z droga zastave na XII. tržaškem velesejmu. Predsednik velesejma je prebral uradno izjavo in s tem je bilo sejmišče zaprto. Velesejem si je ogledalo 200.000 oseb, se pravi nekaj več kot lansko leto.

Stalni obiskovalci gospodarske razstave so izrazili mnenje, da je povečini vse po starem. Le malo je novosti spricho prejšnjih let. Vendar je bilo za gospodarstvenike razstavljenih nekaj novih predmetov, ki so vzbujali pozornost. Zanimiv je bil lesni paviljon, kjer so bili lepo razloženi ogromni hlodi dragocenih lesov iz držav ob Gvinejski obali in iz Sijama. Bogato so zalozene tudi stojnice z modernimi kmetijskimi stroji. Dobršen del dveh paviljonov je zavzemala Jugoslavija. V zgornjem paviljonu je izlozila vse mogoče predmete, od sadnih mezg do knjig in opank, od natančnih strojev do cipkastih oblek. Opatalo se je, da manjka nekaj sistematike. Večini obiskovalcev uide marsikatera podrobnost.

Tudi osebe na razstavišču bi morale biti obiskovalcem bolj prijazno na uslugo. To velja za blagajno, kjer je bil ob uri odprtja vedno tak drenj za listke kot za kak cirkus, in pa za ostale paviljone, kjer so razne gospodične bolj razstavljale svoje noge in nohte kot pa trgovske predmete.

Zelo bogat je bil tudi oddelek za pohištvo, ki je menda od vseh pokazal največ napredka. Ameriški odsek je kazal povečini slike, grafikone in makete. Zato je bila vprašalna pola »Kaj vas je najbolj zanimalo na naši razstavi«, ki jo je prejel vsak obiskovalec, skoro nekam odveč, zlasti za preproste ljudi.

Prevladovala so, kot vedno, številne okrepčevalnice, vsaka v posebnem slogu, ki so ponujale svoje specialitete vin in piv ter raznih klobas. Marsikatero teh so plavale po tri dni v kotlih, tako da si je prenekateri obiskovalec pokvaril želodec.

Razen teh malenkosti, katere je pa potrebno omeniti, da v prihodnje izginejo že zaradi ugleda velesejma, je tržaška gospodarska razstava dobro uspela.

TRŽAŠKI POMORSKI PROMET

V prvem polletju 1960 je količina blaga, ki so ga naložili in razložili v tržaškem pristanišču, dosegla 2 milijona 560.000 ton ali za 550.000 ton več ko v istem času lani. Na mesec se je promet povečal povprečno za 90.000 ton, marca pa kar za 188.000 in januarja za 128.000. Vedno več blaga nalagajo in pri tem ne gre za ceno množično robo. Tega je bilo 600.000 ton, komaj malce manj kakor lani vse leto. Več prometa je v našem pristanišču bilo samo leta 1957. Če pojde tako naprej, bomo do konca leta preseglji 5 milijonov ton.

Trnovca:

JAVNA DELA

Zlasti ob nedeljah prihaja v našo vasico precej izletnikov, ki so večinoma namenjeni na Sv. Lenart; poleg njih gredo skozi Trnovco tudi jamarji, ki se zanimajo za

lepote našega kraškega podzemlja. Pri vsem tem pa moramo omeniti, da so ceste, ki peljejo v vas zelo prašne, ozke in sploh v slabem stanju, tako da je že »krajni čas, da se kaj kmalu začno že obljubljen dela za asfaltiranje naših poti. S tem bodo poleg nas zadovoljni tudi drugi, ki morajo po naših cestah, zlasti pa izletniki.

Naša druga želja je, da bi nekoliko lepše in primerneje namestili vodovodno pipo, ki je blizu hiše št. 5. Dogaja se namreč, da mnogi izletniki vprašujejo domačine, ali prihaja voda, ki teče iz pipe, iz vodovoda ali iz bližnjega korita.

Omenjamo še, da je vedno veliko prijateljev dobre kapljice pri g. Skrku na št. 15, kjer je osmica z dobrim domačim belim in črnim vinom.

NOVI UČITELJI

Na slovenskem učiteljišču v Trstu so se prejšnji teden zaključili usposobljenostni izpiti, ki jih je polagalo 17 kandidatov, med temi trije iz Gorice. Uspešno so opravili izpite štirje, in sicer: Cej Josip, Legiša Danica, Radovič Danica in Primožič Lojzka. Drugi imajo popravljalne izpite. En kandidat je bil zavržen.

LETO DNI CESTNEGA PRAVILNIKA

Ravnatelj področnega oddelka za civilno motorizacijo v Trstu, inž. Vitolo, pravi, da se je stanje na cestah v letu dni po uveljavitvi novega prometnega pravilnika znatno izboljšalo zaradi večje vestnosti voznikov. Izkušnje so razpršile vse dvome o upravnih vprašanjih, povezanih s tem. Zamenjava voznških knjižic je potekala gladko, doslej so jih premenjali 17.876. Prav tako v redu napreduje uvajanje novih cestnih znakov.

Povečanje cestne discipline je potrdil tudi poveljnik cestne policije, stotnik Tronchi. Število kazni in nesreč se manjša. V prvem polletju je bilo cestnih nezgod 240 manj kakor lani. V prvem letu po uvedbi novega cestnega pravilnika je policija odzvela 43 voznških dovoljenj.

ODLOČEN PROTEST

Pred dnevi je generalni komisar Palamara izdal odlok, s katerim se za eno leto podaljša rok, v katerem bodo razpisane volitve odbora kmečke bolniške blagajne.

V tej zvezi sta Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov poslala generalnemu komisarju pismo, v katerem najodločneje protestirata proti omenjenemu ukrepu, ki je »v nasprotju s črko in duhom zakona št. 1136 z dne 22. 11. 1954«. Kmečki organizaciji ugotavljata, da odlok dr. Palamare ne navaja vzrokov, vendar menita, da je bil ukrep izdan bodisi zaradi tega, ker uprava ni sposobna izvajati zakonskih določil, bodisi zato, da se ustrezne želji tistih krogov, ki se boje, da bi bile v odbor »izvoljene osebe, ki bi ne bile pogodu vladnim strankam«.

Volitve odbora kmečke bolniške blagajne bi morali razpisati, kot je določal lanskoletni odlok generalnega komisarja, pred 1. julijem; ta rok pa je bil pred dnevi podaljšan za 12 mesecev.

Nabrežina:

ALI SE JE BLOK RAZBIL?

Agenzia Giulia, uradno glasilo demokristjanske stranke v Trstu, je pred dnevi objavila vest, da pojdejo demokristjani na občinske volitve v nabrežinski občini s svojo listo. Napoved je važna, kajti v vseh po vojnih letih se je stranka bila udeležila upravnih volitev skupno z ostalimi italijanskimi strankami s tako imenovano listo Torre.

Zdaj nastane vprašanje, ali se je zaradi te demokristjanske poteze razbil italijanski blok. Kakšno je dejansko stanje, se bo verjetno kmalu videlo; vprašanje je, kakšno stališče bodo zavzele ostale italijanske stranke, zlasti socialni demokrati in misovci.

SLOVENSKA PROSVETA V TRSTU

priredi 10. julija, ob 17. uri na Repentabru

SLOVENSKI TABOR

Uvodna beseda: Msgr. dr. Jakob Ukmar, nato pa igra Slovenski oder Pregljevo igro v 4 dejanjih:

»ZDRAVA, DEVA KATARINA!«

Tabor je posvečen pred nedavnim umrlemu pisatelju Ivanu Preglju

Beneška Slovenija -

IZ ZABNIC

Kakor vsako leto tako so tudi letos na praznik sv. Ivana Krstnika slovesno presneli iz naše cerkve Marijin kip v starodavno svetišče na Sv. Višarjah. S tem se je začelo jubilejno leto, to je praznovanje 600-letnice, odkar je bila zaukazana zgradnja svetovišarske cerkve.

Čeprav je ustno izročilo o ustanovitvi te romarske cerkve znano, je vendar prav, da ga kratko zabeležimo, ker je zares ganljivo.

Bilo je neke sobote v letu 1360, ko je po stari pravici Žabničanov neki pastir pasel ovce na gori in je bil hudo zaskrbljen, ker niso prišle k večerni molži. Začel jih je iskati povsod po širnem gozdu. Končno jih je našel na vrhu, zbrane okoli brinovega grma, a jih ni mogel zvabiti od njega. Zato je tudi sam pogledal vanj in se začudil, ko je v grmu zagledal leseno podobo Matere božje z Zveličarjem na levi roki. Vzel je podobo in jo izročil žabniškemu župniku; na poti k župniku so se mu pridružile v najlepšem redu tudi njegove ovce. Vsi so se začudili, ko so gledali ta čudni sprevod; župnik je spravil podobo v neko omaro. Ko je vprašal farane, kdo je podobo zanesel na goro, mu nihče ni znal odgovoriti. Drugo jutro so bile ovce nestrpne v hlevu in ko so jim ga odprli, so koj pohitele na goro do grma, a tudi Marijina podoba je bila sredi njega kot prejšnji dan. Ta dogodek se je obnovil še tretjič.

Zabniški župnik je javil zadevo škofu. Tedaj pa je spadala Kanalska dolina pod oglejskega patriarha.

Ko je patriarh zaključil preiskavo, je ukazal: »Zidajte cerkev in postavite v njej oltar Materi božji na mestu, kjer ste našli podobo«.

Letos bo zato poromalo v svetovišarsko svetišče ogromno število ljudi, med njimi bo tudi mnogo takih, ki so zaradi let in bolehnosti že izgubili upanje, da bodo mo-

IZ STANDREŽA

Zakonske olajšave proste cone in prispevki iz krožnega sklada so omogočili, da je na sovodenjsko-standrežkem področju nastalo več majhnih industrij. V njih so zaposlili precej mladih ljudi.

V zadnjem času pa čujemo, da bodo zgradili še dve tekstilni tovarni, v katerih bo zaposlenih okrog 200 oseb, zlasti ženske.

Lastnika tovarn sta se že začela pogajati za odkup zemljišča, na katerem mislijo zgraditi novi tovarni. Treba pa je premagati še nekatere težave, med katerimi je najvažnejša ta, da manjkajo sredstva iz krožnega sklada. Goriška trgovinska zbornica je med tem že sklenila naprositi ministrstva, da povečajo finančna sredstva omenjenega sklada za industrializacijo naših krajev.

PRAZNOVANJE 50-LETNICE MATURE

V nedeljo so obhajali 50-letnico mature bivši gojenci goriške gimnazije, ki so bili opravili zrelostni izpit leta 1910. Pri sveti maši v lepi cerkvi sv. Karla Boromejskega v Semeniški ulici, kjer so se nekoč vsako jutro zbirali goriški bogoslovci, so

Kanalska dolina

gli še kdaj klečati pred oltarjem svetovišarske Matere. Romanje jim pa omogoči vzpenjača.

IZ DREKE

Pod občino Dreka spadajo vasice, ki se nahajajo na strmih pobočjih Kolovrata. Občina je znana tudi zaradi tega, ker se iz njenih vasic vsako leto izseljuje sorazmerno več ljudi kot iz ostalih krajev Beneške Slovenije. Saj so skoraj vsi moški od 18. do 60. leta v tujini, a domače kraje so že zapustila tudi mlada dekleta. Nekaj je sezonskih izseljencev, mnogi se vračajo na obiske le vsakih toliko let, drugi pa trajno žive v tujem svetu. Ženske, starčki in celo otroci, ki so doma, se morajo hudo mučiti, da obdelajo njivice na bregovih in počistijo senožeti ter na hrbitih zneso domov vso krmo za živino. Letos pa je ostalo več njiv neobdelanih in tudi senožeti so se zamarile.

Najhujša posledica strahotnega izseljevanja pa je, da občinska uprava ne more izvesti niti najnujnejših javnih del, čeprav ima na razpolago 40 milijonov lir državnega prispevka. S tem zneskom bi lahko naredila marsikaj koristnega za prebivalstvo. Vsa dela pa je morala odložiti do zime, ko se bo nekaj izseljencev začasno vrnilo domov. Pri teh delih bo zaposlenih kakih 60 ljudi. A tedaj se bo moglo le malo časa delati, ker pri nas zgodaj zamete sneg. Spomladi pa bodo naši izseljenci zopet odšli v tujino, saj pri delovišču doma zaslužijo le 600 lir, kar ne zadostuje za preživljanje družine. In javna dela bodo po njihovem odhodu zopet počivala.

Iz tega sledi, da je naša občina obsojena na neizbežno propadanje, ker nima doma niti toliko delovne sile, da bi mogla izvršiti potrebna javna dela.

Našo okolico je pretresla žalostna vest, da je pred nekaj dnevi umrl v Belgiji občan iz Zavrta 56-letni Anton Guš zaradi silikoze, ki mu jo je povzročilo večletno delo v rudniku. Naj mirno počiva v Bogu, njegovi družini pa naj gre naše sožalje.

dopoldne pomolili za pokoj duš svojih 22 sošolcev. Od 12 še živih se jih je praznovanja obletnice udeležilo deset, ker sta dva bila zadržana. Iz Jugoslavije so dospeli dr. Brezigar, dr. Jarc in dr. Mrevlje.

Pri kosilu v hotelu Al Corso so se nekaj ur pomenkovali o lepih in bridkih Joživljajih iz svojega in življenja sošolcev, izrekli nekaj napičnic in se doménili, da bodo 51-obljetnico praznovali v Novi Gorici.

IZ GABRIJ

Sovodenjska občinska uprava je pred kratkim začela urejevati cesto Rubije - Gabrije do znane gostilne Pavletič ob državni cesti. Ureditev in asfaltiranje te ceste je prevzelo podjetje Saca; nekateri njeni krajši predeli pa bodo prepuščeni pokrajinski upravi, da jih ta asfaltira, ko bo cesta prišla pod njeno upravo. Za ta dela bodo izdali 7.6 milijona lir. Cesta je za promet zaprta, dokler se ne zaključijo vsa dela.

MEDNARODNA RAZSTAVA

Predzadnjo nedeljo je bila v občinskem vrtu v Gorici III. mednarodna razstava psov 16 pasem in 58 različnih vrst. Nad polovico psov (skupno jih je bilo 220) so razstavile Avstrija, Nemčija, Jugoslavija in Nizozemska. Prihodnje leto se bo razstava obnovila, ni pa še gotovo, če bo v Gorici ali v Trstu.

NOVA CESTA

Goričanom, ki večkrat potujejo s prepuščenimi onkraj meje, je dobro znano, kako slaba je cesta, ki vodi od obmejnega prehoda pri Rdeči hiši v Šempeter. Pešci in šoferji so se trajno pritoževali zaradi neprijetnih ovinkov in vzpetin, prahu in grap.

Zato bo vse zadovoljila vest, da so delavci Splošnega gradbenega podjetja »Primorje« v Ajdovščini pred nekaj dnevi začeli graditi novo 8 metrov široko cesto iz Rožne doline v Šempeter, ob robu katere bo tudi poldrugi meter široka steza za kolesarje.

OBCINSKI VRT ODPRT ZA OBCINSTVO

Od prejšnjega petka dalje je občinski park v ulici Garibaldi odprt za občinstvo vsak dan od 10. do 12. in od 1. do 19. ure, razen ob nedeljah in praznikih. Kakor druga leta, tako bodo tudi letos meščanom na razpolago razni časopisi in revije. Počitka in zabavnega čitanja v prijaznem parku si bo marsikdo privoščil.

TOMBOLA NA PETROVO

Po stari navadi je bila tudi letos na praznik sv. Petra tombola na Travniku v Gorici. Udeležilo se je nad 20 tisoč oseb, prirejena pa je bila v korist zavoda Oddona Lenassija. Tombola se je hitro zaključila; po 38. izvlečku je bilo vsega konec.

»Kvaterno« sta prejeli dve osebi in si razdelili dobitke; za Lenassijev zavod sta darovala 500 lir; po dveh minutah je dobil »činkvino« v znesku 20 tisoč lir 12-letni Franco Satta, ki je za zavod daroval 1000 lir. Prvo tombolo v znesku 70 tisoč lir je

Iz Goriške

odnesel Tržačan Ugo Lanza iz ulice R. Mahna, ki je za zavod daroval 2 tisoč lir; drugo tombolo v znesku 10 tisoč lir je dobil upokojenec Ceschia, ki je zavodu O. L. daroval 500 lir.

GORISKI POKRAJINSKI SVET

Na seji, ki je bila v četrtek prejšnjega tedna, je svet soglasno odobril 14 predlogov upravnega odbora.

Tako je svet sklenil, da bo pokrajinska uprava odstopila mestni upravi kos zemljišča, na katerem bodo zgradili cerkev za novo naselje v ulici Ponte del Torriore.

Nadalje bodo občinam, ki so se odlikovale v zatiranju muh, izplačali posebne prispevke, da bi tudi za naprej zatiranje uspešno nadaljevale; dalj časa so razpravljali o izrednih denarnih prispevkih živinorejcem, ki so morali zaklati bolno živino, preden je pokrajinska uprava sklenila prispevati v ta namen 10 milijonov lir pod pogojem, da ji država vrne pet milijonov. Sklenili so, da bodo omenjeni živinorejci dobili le 1/3 določenega prispevka.

IZ DOBERDOBA

Ministrstvo za javna dela je obvestilo našo občinsko upravo, da je odobrilo gradnjo novega otroškega vrta v naši vasi. Novo poslopje bodo zgradili na občinskem zemljišču; stalo bo delno na sedanjem športnem igrišču in delno ob novi cesti, ki pelje od glavnega trga proti orožniški postaji.

Zgradba bo imela dve učilnici, veliko obednico, kuhinjo, dvorano za igre in stanovanje za dve učiteljici. Po proračunu bodo zgolj zidarska dela stala okrog 8.5 milijona lir. Gradbena dela bodo v kratkem oddali na dražbi.

IZID IZPITOV

NA SLOVENSKIH NIZJIH SREDNJIH SOLAH

Na nižji slovenski gimnaziji v Gorici so pri letošnjem sprejemnem izpitu izdelali naslednji dijaki: Danilo Bassa, Marijan Bensa, Marijan Černic, Ivo Cotič, Silvij Gergolet, Ivan Godnič, Zdravko Gulin, Benjamin Jarc, Ljubo Kuštrin, Bogdan Makuc, Rudolf Mozetič, Bruno Nanut, Zdenko Ožbot, Bogdan Stanič, Bruno Tomsic, Ivo Tomažič, Martin Tomažič.

Kazimira Blasi, Ana Brajnik, Nerina Bresciani, Lidija Devetak, Adriana Klanjšček, Franka Klavčič, Agata Komjanc, Marija Koren, Vida Lavrenčič, Jožefa Medveš, Sonja Mikluš, Nataša Mozetič, Nadja Nanut, Marija Pavšič, Silvana Peljhan, Nevenka Petjejan, Ida Primožič, Marija Quinzi, Jolanda Rutar, Rajka Stanič, Majda Zavavlad.

Stirje dijaki imajo popravne izpite.

Nižji tečajni izpit na slovenski nižji srednji šoli so izdelali naslednji dijaki: Cei Bogdan, Karel Černic, Vojko Devetta, Marij Gergolet, Drago Kocman, Peter Komac (odličnjak), Alojz Markovič, David Mikulus, Božidar Taboj, Robert Terpin; Marija Figelj, Kira Korošec, Stana Peteani, Danila Suligoj, Slavka Valentinčič.

Sestnajst dijakov ima popravne izpite, dva sta pa bila zavrjena.

Na slovenski strokovni šoli so izdelali zaključni izpit naslednji dijaki: Silvan Frandolič, Vojko Frandolič, Henrik Gravnar, Dominik Humar, Vladimir Klemse (odličnjak), Dino Pelizzo, Boris Peršolja, Boris Pintar, Savo Semolič, Marij Skorjanc, Florian Tomažič, Edvin Zotti; Marija Caudek, Nadja Makuc, Jožefa Martinig, Friderika Petjejan, Jožica Rožič, Tomsic Stanislava (odličnjakinja).

Stirinajst dijakov ima popravne izpite.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Slovensko ime v sodobni nemški književnosti

Pred kakšnima dvema letoma je vzbudil pozornost nemških in švicarskih kritikov roman z naslovom »Ein Gebet für den Mörder« (Molitev za morilca), ki je obravnaval aktualen problem današnjega časa in pravzaprav vseh časov — upravičenost ali neupravičenost političnega umora. Ta problem je prikazan v omenjenem romanu na ozadju madžarskega upora v oktobru leta 1956. Avtor romana je bil do tedaj v nemškem literarnem svetu neznani Igor Sentjurs. Na ovitku romana ga je založba predstavila kot mladega avtorja, rojenega v Sloveniji. Tudi njegovo ime je ohranilo slovensko obliko.

V resnici ne živi Sentjurs v Nemčiji še niti deset let. V povojnih letih se je pojavljalo njegovo ime v slovenskih revijah in pripadal je skupini mladih pisateljev, ki so se hoteli predstaviti s skupno knjigo novel. Doma je v koroškem kotu, ki je po prvi svetovni vojni pripadel Jugoslaviji. Razočaranje nad življenjem, ki ga je obdajalo v domovini, in morda tudi želja po večjih doživetjih, katere si tista trda leta mlada slovenska generacija ni mogla utešiti, pa sta pripravila Sentjurca do tega, da je zapustil domovino in se preselil v München, kjer se je čez nekaj let pojavil v nemški literaturi z romanom »Ein Gebet für den Mörder«, ki je doživel pri kritiki in v javnosti lep uspeh.

Pozneje je objavil Sentjurs še drugi roman z naslovom »Bumerang«. To delo s čudnim naslovom je napisano kot napet detektivski roman, v resnici pa rešuje Sentjurs v njem, prav tako kot v svojem prvem romanu, probleme vesti. Glavna oseba romana je 30 letni »Volksdeutscher«, banaški Nемец in nekdanji SS-ovec Robert Gremic. Ze od ranih nog so ga vzgajali v sovraštvu do naroda, sredi katerega je živel, in v ljubezni do daljne dežele svojih pradedov, katere ni poznal. Zato tiste daljne, neznane domovine ni mogel ljubiti, pač pa je lahko sovražil, pravi pisatelj. V vojni so ga učili ubijati v blagor nemške domovine. Bil je eden izmed tistih, ki so resnično verovali v ideje nacizma in se jim popolnoma predali. Ni mislil nase, ampak le na veličino nemške domovine. Pobil je zanjo in bil le njeno orožje. Njegova naloga je bila ubijati in zato je ubijal, dokler se ni sam začutil kot živi mrlič. Potem je prišel z lom nacizma in s tem so se zrušili vsi njegovi ideali. V njem je ostala praznina, ki ga je delala brezbriznega in brezčutnega do vsega. Povrh je imel še nesrečo v ljubezni. Dekle, katero je ljubil, ga je varalo in se igralo z njim. Tako je bilo nujno, da se je prej ali slej spopadel z družbo, v katero se ni mogel živeti. Postal je vlomilec.

Roman opisuje, kako si Gremic organizira majhno tolpo, s katero organizira vlom v neko zavarovalnico. Toda vlom se ponesreči in tudi njega

končno ujamejo, čeprav se proti temu do zadnjega bojuje in je celo pripravljen napraviti samomor, da bi ne padel zasledovalcem živ v roke.

Delo je zelo napeto in kljub pustolovski vsebini tudi psihološko poglobljeno, čeprav bi ga ne mogli označiti za veliko literarno stvaritev. Zd. se na n le bolj intermezzo med dvema pomembnejšima knjigama. Toda takšni intermezzi so včasih izredno zanimivi in tako tudi v tem primeru. Tako ni čudno, da so izdelali v Nemčiji po tem Sentjurčevem romanu tudi film.

Zlasti nekateri prizori so napisani mojstrsko, posebno pa tisti, ki opisujejo beg mladega zločinca po vlom, ko ranjen išče, kam bi se skrival. V tistem mestu prebiva milijon ljudi, on pa je tako osamljen, da privede svoje bolečine in razočaranjih psu na dvorišču, kjer se skriva. Vendar nič ni čisto sam, če hote ne obrne hrbita človeštvu, in tako tudi njega čaka rešitev, ki mu jo prinese resno, milo dekle Luise, čeprav je malo prej zavrzel njeno ljubezen. Tako knjiga vendarle ne izzveni v pesimizem.

E. Z.

KULTURNE VESTI

● Ruski arheologi bodo začeli z izkopavanjem pod Kremljem, da bi našli knjižnico iz nekdanjih časov, ki je baje tam skrita. O njej poročajo stare kronike. Menijo, da bi najdba te knjižnice pojasnila mnoge skrivnosti ruske zgodovine v preteklih stoletjih.

● Hrvat Mile Dupor s Korčule je napisal prvo hrvaško-kitajsko slovnico, ki so jo zdaj tudi nat snili. Dupor je prebil mnogo let na Kitajskem. Kitajske znake za natis slovnice mu je podarila tiskarna največjega dnevnika v Pekingju. Knjigo so natisnili na Korčuli.

● Letošnji mednarodni dramski festival v Benetkah bo zaradi pomanjkanja denarnih sredstev nekoliko skrčen. Trajal bo od 15. septembra do 6. oktobra. Na njem bodo priredile predstave naslednje gledališke skupine: pariški Théâtre d'aujourd'hui, Dublin Festival Company, stalno gledališče »E. Duse« iz Genove in slavna »družba mladih« De Lullo - Falk - Guarnieri - Valli - Albani.

● V soboto zvečer se je končalo na otoku San Giorgio v Benetkah zborovanje pisateljev in humanistov, ki ga je priredila ustanova »Giorgio Cini« za 50-letnico Tolstojevje smrti. Na zborovanju se je pokazalo, da Rusi in zahodni humanisti različno razlagajo Tolstojevje nauke. Rusi vidijo v njem predvsem pisatelja, Zahod in Indijci pa filozofa.

Knjižni sejem v Trstu

V ponedeljek dopoldne se je začel pod stebrišče n gimnazije »Dante« v ulici Giustiniano knjižni sejem, ki bo, kot kaže, postal tradicionalen. Letos ga prirejajo že drugič. Na dolgi vrsti stojnic je nagradenih in zloženih skupno kakih 80.000 knjig, v glavnem takšne, ki ustrezajo ljudskemu okusu, prave pa je tudi večjih izdaj in priročnikov za vse panoge poljudnega znanstva in jezikoslovja.

Nekatere knjige prodajajo po antikvarnih cenah, druge pa z večjim ali manjšim popustom na prvotno ceno.

Knjižne stojnice privabljajo seveda veliko ljudi, ki vsaj brskajo med knjigami in jih prelistavajo, če že nič ne kupijo. Vendar vsakdo najde kaj za svoj okus.

Na posebni stojnici prodajajo knjige svetega pisma v najrazličnejših komentiranih in nekomentiranih katoliških izdajah. Manjka pa letos prodajalec iz Milana, ki je lani prodajal adventistično literaturo in med njo tudi popolno slovensko izdajo svetega pisma.

Vsak kupec dobi tudi listek z nekaj vprašanji. Odgovori bodo izžrebani za nagrade.

Svojevrsna knjiga

Založba Mondadori je izdala nov tip knjige, ki bo morda pomenil novo smer v založništvu in razvoju književnih izdaj. To je tako imenovana zvočna knjiga. Sestavila sta jo časnikarja in romancipisca Enzo Biagini in Sergio Zavoli pod naslovom »Dieci anni della nostra vita« (Deset let našega življenja). V njej so opisani dogodki Italije med leti 1935 do 1945. Vsebuje 200 dokumentarnih slik s kratkim pojasnilom o življenju in navadah tistega desetletja.

Prva slika in poglavje rišeta dobo, ko so padle prve bombe na abesinske vasi. Zadnje poglavje pa kaže pohod ameriških čet po njujorskih ulicah, potem ko so se zmagovito vrnile z evropskih bojišč. Vso vsebino pa povezuje knjigi dodana zvočna plošča, ki se vrti eno uro. Na plošči so posneti govori in besede Stalina, papeža, Mussolinija, Hitlerja in ostalih vodilnih oseb iz druge svetovne vojne, obenem z bojnimi popevkami; slišiš pokanje in treskanje bomb, vpitje množic in stok ranjenih. Iz te zvočne knjige čitatelj bere, vidi in posluša, vse istočasno.

KROZEK SLOVENSkih IZOBRAZENECV

v Trstu priredi tudi letos od 1. do 16. avgusta letovanje v Beli peči. Kdor se ga name-rava udeležiti, naj se prijavi do 15. julija v Trstu, ul. Commerciale 5/I., ali v Gorici na Travniku 18/II., kjer bo izvedel za vse podrobnosti.

Sentjurčev slog je živ in zanimiv, vendar ima rad podrobnosti, v čemer se močno razlikuje od slova ameriških pustolovskih in detektivskih romanov. Tam je vse povedano v zgoščeni obliki in vedno le najbolj bistveno, skoro kakor v odrski drami. Sentjurs pa nikoli ne opusti priložnosti, da ne bi podrobno opisal okolja in vzdušja, pa tudi značilnosti svojih ljudi.

Značilen v tem oziru je prizor, v katerem prikaže Sentjurs enega izmed Robertovih vromilskih pajdašev, ki pride v nočni lokal, v katerem dela njegova žena:

»Iz bara je prišla rdečelasa ženska in se obesila moškemu na laket. »Grüss Gott, Willi!« je dejala. Willi ji je pokimal.

»Grevla!« je rekel moški. Odšla sta. Willi je gledal za njima, dokler nista izginila v stranski ulici. Vrag si ga vedi, odkod — toda tisti hip je imel vedno denar in vsak dan drugo žensko.

Odločno se je obrnil na petah in odšel v bar. Stara ženska v garderobi ga je pozdravila.

»Velik promet danes?« je vprašal.

»Kot navadno, gospod Schneider,« je rekla.

»Je Else tu?«

Stara ženska je trudno pokimala. Še šest ur bo morala sedeti v garderobi, sprejemati plašče, izdajati plašče, pomagati v plašče, deliti garderobne listke, pripenjati z bucikami številke na plašče in jih spet odpenjati, odgovarjati na vprašanja, posre-

deovati poznanstva, skrivaj masirati razbolele noge, govoriti: lepa hvala, dober večer in lahko noč, in za seboj je imela dan, ki je bil prav tako težak in naporen kot vsak drugi.

Willi je odprl vrata v bar.

Glasba je z nenadno silo vdrla v ozki hodnik. Zmeda glasov, rdeča svetloba in gost cigaretni dim. Moški, ki so bili že preveč pili. Moški, ki so vsiljivo prigovarjali dekletom, katerim ni bilo treba prigovarjati, ker so živele od hitrih poznanstev in so le s težavo varovale videz dostojnosti. Moški, ki so sedeli sami in buljili predse, zamišljeno držeč v eni roki vrček piva, v drugi pa cigareto. Moški, ki so bili osamljeni in plahi ter so si želeli družbe, in taki, ki niso hoteli nobene družbe. Mnogo vojakov in veliko deklet, ki so se zdele v topli, rdeči svetlobi skoro lepe in vabljive.

Trio je igral vročo glasbo.

Trobentač je stal z izbočnim trebuhom, z nazaj nagnjeno glavo in zaprtimi očmi na nizkem odru ter trobil in po srebrni kovini trobente so preskakovale rdeče iskre. Bobnar je bobnal z zdo-gočasnim obrazom, privzdignjenimi rameni in medlimi rokami, saksofonist pa je gledal note. Glasba je bila kot gosta tekočina, v kateri se ni dalo plavati, ampak samo utoniti.

Else je stala za točilno mizo.

Odlomek iz »Bumeranga«

Nalivala je iz steklenice konjaka kozarca dvema moškima. V prosti roki je držala cigareto.

Willi je pohitel skozi prenapolnjeni prostor v stranišče.

Tam je stal vojak, ki se je pozibaval na razkrcenih nogah, izgubljeno buljil v steno in brundal melodijo, ki so jo igrali v baru.

»Kaj hočeš?« ga je pozneje vprašala Else.

»Eh — nič,« je odvrnil in se potuhnil na visokem barskem stolčku v kotu. S poželjivimi očmi je sledil vsakemu gibu žene, ki se ni več brigala zanj. Glasno se je smejala in polt v širokem izrezu na vratu se ji je belo odražala od črne obleke. Globoko je dihal in prsi so ji valovile, in kadar se je smejala, je nagnila glavo nazaj. Zobje so se ji lesketali.

Imam še čas, je razmišljal Willi, še vedno lahko napravim, da bo prišla policija zaman... Robertu lahko rečem kar koli, vrag...

»Zelite kaj piti, Willi?« ga je vprašala druga baristka.

»Ja — rad,« je zmeden odgovoril.

Nalila mu je konjaka.

»Ne pij preveč!« mu je zaklicala Else z drugega konca točilne mize. Eden izmed moških, ki so sedeli pred njo, se je ozrl k njemu in se zasmelal.

GOSPODARSTVO

Kako uničujemo škodljivce v shrambah

Ni dovolj, da pridelamo mnogo pšenice, koruze ali drugega zrnja; potrebno je, da vse to tudi primerno shranimo in ohranimo ter preprečimo, da se v nekaj mesecih zrnje spremeni v več ali manj smrdljivo žaganje.

Predvsem moramo kaščo ali shrambo skrbno prečistiti: pomesti strop, stene in pod; zamašiti vse luknje, da ne bodo imele dostopa miši; stene in strop moramo pobeliti z apnenim beležem. Nato ves prostor temeljito poškopimo s 1/2% raztopino gesarola 50. Za napravo tega škropila (od 16 do 20 litrov) vzamemo 100 gramov gesarola 50, ga stresemo v škropilnico in premešamo s 1/4 litra vode in pustimo, da ta zmes počiva 10 minut. Med neprestanim mešanjem dolivamo nato še vode, dokler ni škropilnica polna. Tedaj prostor poškopimo in pazimo, da so strop, stene in pod povsem mokri. Na ta način uničimo na kašči oziroma v shrambi ves škodljivi mrčes, ki ga s prejšnjim čiščenjem nismo zatrli ali ki bi se usedel na poškopljena mesta.

V tako pripravljeno in razkuženo shrambo spravimo zrnje. Kljub že prej opravljenemu delu moramo razkužiti tudi zrnje, ker ni izključeno, da ga je že okužil mrčes na njivi. Primernih razkužil je mnogo, a eno najenostavnejših in najcenejših je žitni fitogamma (fit. cereali); dobimo ga v obliki prahu, katerega premešamo po

50 do 70 gramov na 100 kg žita ali dvakrat toliko za fižol in grah. Po 6 mesecih moramo razkuženje ponoviti z enakimi količinami razkužila.

Do pred nekaj leti je bil kot razkužilo zelo znan ogljikov žveplec (solfuro di carbonio), ki je lahko hlapljiva tekočina. Ker pa je to sredstvo zelo hud strup in je tudi zelo lahko vnetljiv, ga je zamenjal prav tako hlapljiv »DM 34«. Ta ni tako strupen, a je kljub temu priporočljivo, da si nastavi protiplinsko masko, kdor ima mnogo opraviti z njim. »DM 34« vzamemo po 300 gramov za vsak kubični meter prostornine in tekočino kar razpršimo po žitnem kupu. To razkužilo je priporočljivo predvsem za velike žitne zaloge, za majhne količine — naše kmetije — zadostuje žitni fitogamma.

— o —

Cena sladkorja v Italiji

Povprečna letna potrošnja sladkorja v Italiji znaša okoli 19 kg na osebo ali skupno okoli 9.5 milijona stotov. Vso to količino izdelajo tovarne iz doma pridelane sladkorne pese. Proizvodnja bi lahko poljubno dvignili, a kam bi potem s sladkorjem, katerega lastna cena — brez državne pristojbine — je mnogo višja kot na svetovnem trgu. Na izvoz torej ni misliti. Zato mora proizvodnja računati samo na notranjo potrošnjo. Le če bo ta narasla, bo mogoče dvigniti tudi proizvodnjo.

Potrošnja sladkorja v Italiji je mnogo nižja kot v drugih naprednih državah: Na Danskem, v ZDA, v Kanadi in še v mnogih drugih je dvakrat višja in še več. Potroš-

nja je odvisna od sorazmerno nizke življenjske ravni v Italiji — posebno na jugu in otokih — in od zelo visoke cene, saj je sladkor skoraj povsod na svetu cenejši kot v Italiji. Cena je odvisna od treh činiteljev: od stroškov, ki jih imajo tovarne s sladkorno peso, ki so v primeri z drugimi državami znatno večji. V Italiji so večji proizvodni stroški tudi zaradi tega, ker je sorazmerno mnogo tovarn, ki lahko predelajo vso sladkorno peso že v 45 do 50 dneh (v Nemčiji v 120 in v ZDA v 150 dneh), v ostalem delu leta pa stojijo. Večina je vrh tega starih in bi jih bilo treba modernizirati. Glavni vzrok visoke cene sladkorja pa so državne pristojbine.

Vlada je sklenila, da se mora cena sladkorja znižati in da morajo v ta namen žrtvovati tovarne za vsak kg sladkorja po 10.50 lire, ostalo pa bo prispevala država z znižanjem proizvodne pristojbine. V celoti bi se morala cena sladkorja znižati za okoli 37 lir za kg. Po teh znižanjih bo cena sladkorja — kristalnega sladkorja — na debelo okoli 185 lir, rafiniranega pa okoli 196 lir za kg. Te cene so takole sestavljene (za vsak kg sladkorja):

a) pesa na njivi	73.71
b) prevoz pese v tovarno	6.75
c) 3.30% prometnega davka na 80.46 (73.71 + 6.75)	2.66
č) predelava v tovarni	30.88
d) državna proizvodna pristojbina	62
e) 2.30% prometnega davka na vse zgornje postavke (l. 176)	4.05
f) prevoz do grosista	2.20

skupaj lir 182.25

Ta cena velja za kristalni sladkor, za rafiniranega so večji stroški za predelavo in višji prometni davek, tako da se cena zviša na 193.32. Če tem cenam prištejemo še stroške in dobiček grosista, pridemo na zgoraj navedene cene. Temu je potrebno dodati še dobiček trgovca na drobno.

Caravaggio: košara s sadjem

»Pinacoteca Ambrosiana« v Milanu hrani prekrasno sliko — košaro s sadjem — ki jo je izdelal Caravaggio in jo je l. 1596 kardinal Del Monte daroval Fridrihu Bormejškemu.

Če na to sliko ne gledamo z umetniškega, temveč s kmetijskega ali boljše z rastlinozdravstvenega stališča, pridemo do zelo zanimivih ugotovitev: edino jabolko na sliki je očitno črvivo in ima tudi znake gnilobe — monilije. Na hruškinih listih in na hruškah samih so očitni znaki škrlupa. Breskovi listi kažejo znake kodre in so preluknjani. Bolan je tudi smokvin list, a bolezen je težko ugotoviti. Grozdje in trtni listi v košarici so pravilno podani, napačno pa je prikazan trtni poganjek — rozga, ki ima neverjetno obliko listov in dvojno popje — v parih. Peronospora in oidija na grozdju ali na trtnih listih ni opaziti, ker sta ti dve bolezni prišli v Evropo komaj v drugi polovici 19. stoletja. Razen trtnega poganjka je slika tehnično pravilna.

Iz slike je jasno razvidno, da so bile že pred 250 — 300 leti (seveda tudi že prej) zelo razširjene mnoge današnje rastlinske bolezni in tudi mrčes. V naslednjih letih se je število boleznih in škodljivcev še povečalo, kar je posledica razširjene trgovine s kmetijskimi pridelki. Ko pa je nastala zgornja slika, niso še imeli nobenih učinkovitih sredstev za pobijanje boleznih in škodljivcev.

ŽENA IN DOM

ALI STE DOBRI STARSI?

Belgijska revija »La femme prevoyante« je objavila naslednja vprašanja:

OCETJE

1. Ali kdaj vpricho otroka hvalite njegove izredne sposobnosti?
  2. Ali ste ga majhnega navadili na to, da mu v vsem ustrezate?
  3. Ali ste kdaj v njegovi prisotnosti rekli, da vam srce ne da, da bi ga kaznovali?
  4. Ali ste ga kdaj kaznovali brez pravega vzroka?
  5. Ali ste se kdaj norčevali iz njegove pomanjkljivosti in ga nestrpno odpravili, če je bil potr?
  6. Ali ste mu kdaj dali vedeti, da z materjo niste enakih misli glede njegove vzgoje?
  7. Ali je otrok kdaj priča, ko se proti ženi slabo obnašate?
  8. Ali ste mu kdaj pokazali, da vas njegovo vedenje v šoli in doma prav malo briga?
  9. Ali skrbite za to, da v prostem času ni čisto prepuščen samemu sebi?
  10. Ali prepustite otroka v počitnicah samo ljudem, za katere veste, da se nanje lahko zanesete, če sami ne morete z njim na počitnice?
- Na prvih osem vprašanj mora biti odgovor »ne« in na zadnji dve »da«.

MATERE

1. Ali ravnate z njim, kot da je prvi v hiši?
2. Ali popuščate njegovim muham?

3. Ali ste z njim kdaj surovi in se drugič istim stvarjem smežete?
  4. Ali z njim vred obsojate učitelje, če so ga po pravici kaznovali?
  5. Ali mu slikate očeta kot tirana, ki je v hiši samo zato, da ga kaznuje?
  6. Ali zahtevate, da si mora pomagati sam, kadar zaide v hude škripce?
  7. Ali ga obsipate s psovkami: lažnivec, tat... ne da bi preiskali vzroke njegovega ravnanja?
  8. Ali ga neprestano primerjate z najboljšimi v razredu, čeprav veste, da njegovi možgani tega ne zmorejo?
  9. Ali terjate od njega več, kot duševno in telesno zmore?
- Na vsa vprašanja je odgovor »ne«.

NAŠ RECEPT

Ledvice v omaki. 40 dkg ledvic, 4 dkg masti, 10 dkg čebule, četrt litra gob, žlico moke, sol, 3 žlice belega vina.

Ledvice so okusnejše, če jih za nekaj časa namočimo v mleko. V razpuščenih masti dušimo sesekljano čebulo, da bledo zarumeni, pridamo na listke zrezane ledvice in jih pražimo. Oprajenim ledvicam pridamo na listke zrezane in oprane gobe, premešamo, jih posipamo z moko, bledo zarumenimo, solimo in zalijemo z vodo. Kuhane okisamo z vinom in malo popopravimo.

Kdo je Ferhat Abbas

Francoski »ultras«, to so skrajni nacionalisti, naseljeni v Alžiriji, so se zbrali v Vincennesu in se zaprisegli, da bodo tudi s silo, če ne gre drugače, preprečili razgovore med De Gaulleom in predsednikom alžirske začasne vlade Ferhat Abbasom.

Kdo je Ferhat Abbas, ki moti mirni sen skrajnežev in ki ga imenujejo največjega »vojnega zločinca« Francije?

Voditelj upornikov je po vsej svoji zunanosti bolj tip zapadnjaškega izobraženca kot pa voditelja planinskih partizanov.

Rojen je leta 1899. Njegov oče je bil načelnik rodovne skupine in francoski uradnik. V gumbnici je nosil celo trak častne legije.

Sina Ferhata je dal vzgojiti v precej evropskem duhu. V mladih letih in zlasti v šoli je ta bridko občutil prezir francoskih kolonistov. Tu je ena prvih korenin njegovega odpora proti Franciji.

Ko je dosegel leta 1932 doktorat, je odprl lekarno v Setifu. Čez nekaj let je opustil svoj poklic in se je posvetil politiki. Boj za svobodo domovine je pa hotel voditi na svoj način: ne z orožjem, marveč s poznanjem nasprotnika in z zvito diplomacijo. Zato se je navidez pofrancozil. Zeno muslimanko je odslovil in se je poročil s Francozinjo, vdovo nekega kolonialnega zdravnika.

Leta 1939 se je priglasil celo za prostovoljca v boju proti Nemcem. Vendar se niti s tem dejanjem ni izognil zaporu. Guverner Alžirije general Catroux je videl v alžirskem lekarnarju nevarno osebo.

»Pa naj bo tako,« si je mislil Ferhat ter se je očitno priključil alžirski narodno-osvobodilni fronti pod Messali Hadijem. Po pokolu belcev v Setifu leta 1945 je zopet končal v zaporu.

Za mirno sožitje

Ko je bil deležen amnestije, je kandidiral za poslanca v pariško zbornico. Alžirija je namreč parlamentarna kolonija in pošilja svoje zastopnike v Pariz. Med svojim pr-

vim govorom v Bourbonški palači je Ferhat Abbas govoril: »Usoda je določila, da moramo živeti skupaj. Napravimo torej nekaj več kot mirno prenašanje drug drugega. Ljubimo se med seboj in uresničimo ideal republikanske Francije.«

Ker je govoril te besede, mu domačini iz Atlaškega pogorja niso ploskali, čeprav je njegove sposobnosti zelo cenil Leon Blum in celo drugi guverner Soustelle. Abbasovo prizadevanje, da bi Alžircem dali nekaj pravic, je padlo v vodo.

Ko je De Gaulle priznal določene svobščine, je bilo že prepozno. Alžirski muslimani so že zahtevali več. Čas prehitveva konservativne politike.

Po naročilu Osvobodilne fronte je Ferhat Abbas šel v Tunis, kjer se nahaja glavni stan alžirskih vstajnikov. Tam čaka, da ga pokliče predsednik De Gaulle na osebna pogajanja. Drug drugega zelo visoko cenita. Morda bo iz osebnih razgovorov prišlo do konca krvave vojne v alžirskih gorah in bo tudi tej deželi po prizadevanju njenih dobrih politikov in odločnih borcev zasijalo sonce svobode.

— o —

Stara ljubezen

Sovjetski prvaki imajo med svojimi političnimi obiski v Evropi čudovito srečo. Srečujejo državnike, a tudi svoje stare ljubezni. Molčeči maršal Malinovski je za časa neuspelega vrhunskega sestanka v Parizu obiskal neko svojo staro simpatijo. Dva in šestdesetletna gospa je lastnica nekega bara. V Linzu je pa Hruščev v ponedeljek srečal bivšo dekle, sedaj tudi več kot šestdesetletno Tatjano Flavickajo. Ko se je sprehajal po ulicah, se je smehljaje prirnila k njemu stara dama in mu ponudila neko fotografijo. Sovjetski poglavar je pogledal sliko in vzkliknil: »Kdo bi si mislil, Tatjana, po tolikih letih.« Na fotografiji sta Tatjana in Nikita, ki v nekem kav-

kaškem mestu igrata v sentimentalni pozici na balalajko.

Hruščev je staro znanko objel in jo povabil v svoj avto. Flavickaja se je pred osemindvajsetimi leti izselila iz Rusije in živi z družino v Linzu.

Druga Noetova barka

Angleški znanstvenik in vsučiliški profesor v Oxfordu sir Alistair Hardy poziva človeštvo, naj se reši pred drugim vesoljnim potopom. Drugi konec človeštva ne bo v valovih svetovnih poplav kot v Noetovih časih, ampak pod ruševinami, ki jih bo nagrmadila svetovna atomska vojna.

Znanstvenik predlaga tudi načrt, kako naj se človeški rod ohrani in ponovno razmnoži. Noe je pred vesoljnim potopom zgradil na višji ukaz barko in je vanjo rešil svojo družino in po en par od vseh ostalih živih bitij. Mnogi so se Noetu posmehovati, ko je tesal ladjo, in prav tako se utegnejo posmehovati tudi njegovemu načrtu, meni profesor Hardy.

Po njegovem načrtu bi človeški rod rešili pred vesoljnim atomskim potopom tako, da bi izbrali petdeset ljudi. Le-ti bi morali biti telesno in umsko zdravi, ne preko trideset let stari in zmožni v vsakem pogledu obnoviti človeški rod in uničeno civilizacijo. Izbrani bi morali nato živeti v skalnih duplinah globoko pod zemeljskim površjem, kamor ne bodo segli atomski smrtni žarki. S seboj bi morali imeti potrebno zalogo življenjskih potrebščin. Nekaj mesecev po atomskem uničenju sveta jim bodo Geigerjevi števeci kot moderni Noetovi golobčki z oljkovo vejico v kljunčku naznanili, da smejo na površje zemlje.

Ker lahko izbruhne atomska vojna kar nenadoma, novi Noe predlaga, naj poseben odbor pri Organizaciji združenih narodov kar hitro izbere po več prostovoljnih skupin. Vsaka naj nato preživi v varnem zaklonišču po sedem tednov.

Vprašanje pa je, ali je sploh vredno nadaljevati takšno civilizacijo, ki si pripravlja samouničenje?

Božično presenečenje ali bolje rečeno darilo pa nam je pripravil taboriščni komandant. Sredi popoldneva se je z zlobnim nasmehom gizdavo prizibal v taborišče in začel hoditi po blokih. Pred njim je hodil taboriščni kapo in ga rjoveč naznanjal. Stati smo morali kot pribiti. Bil je najbrž pijan in je čutil potrebo, da se naslanja nad svojo oblastjo. Počasi je hodil sem in tja po bloku s pasjim bičem v roki ter udaril zdaj tega zdaj onega, kakor se mu je pač zdelo, ali pa ga brcnil, brez vsakega vidnega vzroka. Pri tem mu je komaj kdaj izginil z obraza sadištni smehljaj.

Končno je privlekel iz žepa listek in ga dal taboriščnemu kapotu. Ta je poklical nekaj števil. Poklicani so stopili naprej. Nihče si ni mogel misliti, kaj bi to pomenilo. Komandant se je ozrl naokrog in dal prinesiti na sredo bloka dolgo klop.

»Zieh dich aus-« (Sleci se) je rekel enemu izmed internirancev.

Ta je debelo gledal. Morda ni razumel, ali pa se mu je zdelo povelje preveč nenavadno in je zato mislil, da ga ni razumel. Toda komandant ga je že vsekali s pasjim bičem in šele taboriščni kapo je rešil moža pred nadaljnjim pretepanjem s tem, da ga je potegnil v stran in mu začel sam slačiti jopič. Moral si je sleči tudi hlače in spodnje hlače, nato pa leči na klop s trebuhom navzdol. Kapo mu je na komandantovo zapoved razložil, da jih bo dobil petindvajset z bikovko, ker je napravil svoj čas neki disciplinski prekršek. Najbolje je, da se dobro zadrži in nič ne stoka, je pristavil, ker drugače jih lahko dobi še več. Oni morda ni vsega razumel, a vedel je, zakaj gre. Bil je Rus, ali Poljak.

Tekma s smrtjo 19.

E. Z.

Bled, a brez besede je legel na klop in štubak je začel udarjati z jermenom.

Komandant je stopil na bližnjo mizo, si uprl roke v boke in zadovoljno gledal.

»Tolči močneje!« je ukazal štubaku, ker je ta res zadrževal roko. Šele pri kakšnem desetem udarcu je oni zastokal in se začel zvijati. Koža je bila že preprežena z rdečimi klobasami, a zdelo se je, da udarja jermen po samih kosteh. Pri naslednjih udarcih se je tepeni ves zvil in si skušal z rokami zakriti telo, toda na komandantovo povelje so mu morali prisotni kapoti držati roke, da ni mogel kriliti z njimi, ter ga nategovati po klopi.

Ko je dobil predpisano število udarcev, je bil komaj sposoben stati na nogah. Drugi so mu pomagali obleči hlače in ga potegnili v gručo. Po licih so mu tekale debele solze. Bil je kakih petindvajset let star, visok in zelo suh fant.

Na vrsto je prišel drugi in nato še tretji. S tem je bilo »eksekucij« v našem bloku konec. Komandant je skočil z mize in odšel v drug blok. Prijatelji pa so odpeljali pretepane k vodnim pipam, da so jim z mrzlo vodo in obkladki olajšali bolečine.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Prve tekme za srednjeevropski pokal

V soboto in nedeljo so po raznih evropskih nogometnih igriščih bile tekme za Srednjeevropski pokal; v tekmovalju sodelujejo s šestimi enajstoricami Italija, Jugoslavija, Avstrija, Madžarska in Češka. Pokal bodo podelili državi, ki bo dosegla največ točk. Po prvem kolu tekmovalja vodi Madžarska z 8 točkami, pred Jugoslavijo in CSR, ki imata 7 točk. Značilno je, da je Madžarska dvakrat izgubila na domačem igrišču, tri zmage pa je izbojevala na tujih poljih.

Za Jugoslavijo so nastopili: Hajduk, ki je kot gost premagal Bologno, Partizan in Velež, ki sta na domačem igrišču porazila Slovana (2:1) in Alessandria (4:1), Vojvodina, ki je zaigrala neodločeno z avstrijskim W.A.C. (2:2), Sarajevo, ki je izgubil doma z M.T.K. (1:2) in OFK Beograd - Banik (1:2). Jugoslovanske ekipe so bile dobro pripravljene in bodo brez dvoma resno posegle v boj za prvo mesto.

V prvem kolu Italija ni imela sreče in je zmagala le v dveh tekmah, od katerih je ena bila v Budimpešti (Fiorentina - Ujpest 1:0). Čast za Italijo je rešila še Udinese, ki je zmagala v Vidmu proti Avstriji z izidom 2:0. Ostale ekipe so bile vse poražene: Bologna na domačem igrišču (Hajduk 1:3), Palermo, prav tako doma (Diosgyoer 1:2), Roma (Spartak Trnava 0:2) in Alessandria (Velež 1:4).

Po vsej verjetnosti bo Madžarska tudi v nedeljo

V RIMU BO 5900 ŠPORTNIKOV

Ceprav še ni natančno znano število nastopajočih športnikov, so prireditelji mnenja, da bo na olimpijskih igrah v Rimu tekmovalo 5900 športnikov, od katerih bo 900 žensk. Največ športnikov bo po vsej verjetnosti iz Nemčije, ZDA in SZ, medtem ko jih bodo Anglija, Madžarska, Poljska, Francija in Romunija poslali približno 200.

Ni več pomagalo. Cete so se v neredu umikale. Nasprotniku so prepuščale topove in skladišča. Po bitki pri Vittoriju Venetu je bilo nad 300.000 ujetnikov.

Dne 3. novembra se je predstavila v lepi furlanski pristavi Villa Giusti trojica odposlancev avstro-ogrskega vrhovnega poveljstva. Sprejel jih je general Diaz. Po pregledu poverilnic so po kratkem razgovoru podpisali premirje. Ob treh popoldne je brzojav sporočil vsem četam, da so se ustavile sovražnosti »na suhem, na vodi in v zraku«. Prenehale so sovražnosti, ne pa sovraštvo.

Cesarstva je bilo konec, bil je le še cesar z družino v Reichenau. Smatral se je še vedno za vladarja, saj on ni podpisal premirja in tudi ni odstopil od krone in prestola.

Cesarji se selijo

Cesar Karel se ni mogel sprijazniti z mislijo, da bi se odpovedal prestolu. Venomer je ponavljal, da mu je oblast dana od zgoraj in da ne bo prekršil prisege, ki ga veže na prestol in državo. Razmere so pa bile močnejše od njegove trmaste volje.

Že prve dni novembra je sklical člane cesarske hiše na posvet. Dva dni so se v Schönbrunnu pomenkovali o usodi Habsburžanov. Burni in obenem žalostni so bili pogovori nadvojvod in princesinj, ki so se nerade ločile od brezskrbnega življenja na ramenih podanikov. Končno je padla odločitev, da bodo vsi Habsburžani zapustili bivšo monarhijo.

Cesar pa sklepa ni sprejel. Upiral se je tudi nadvojvoda Jožef, ki je odgovoril, da je prisegel zvestobo madžarskemu narod-

nabrala osem točk, medtem ko bo Jugoslaviji in CSR pripadlo verjetno samo sedem. Takšno je mnenje strokovnjakov, ki soglasno trdijo, da bo častni pokal osvojila Madžarska.

Izidi: Partizan (J) - Slovan (C) 2:1; MTK (M) - Sarajevo (J) 2:1; Spartak (U) - Roma (I) 2:0; WAC (A) - Vojvodina (J) 2:2; Udinese (I) - Austria 2:0; Diosgyoer (M) - Palermo (I) 2:1; Spartak (C) - Linz (A) 3:1; Velež (J) - Alessandria (I) 4:1; Vasas (M) - Vienna (A) 3:2; Banik (C) - OFK Beograd (J) 2:1; Tatabanya (M) - Ruda Hvezda (C) 2:1; Semmering (A) - Ferencvaros (M) 2:1; Sportklub (A) - Dukla (C) 2:1; Fiorentina (I) - Dosza Ujpest (M) 1:0; Hajduk (J) - Bologna (I) 3:1.

LESTVICA

1. MADZARSKA	6	4	0	2	10	8	8
2. JUGOSLAVIJA	6	3	1	2	13	9	7
3. CESKOSLOVASKA	6	3	1	2	13	9	7
4. AVSTRIJA	6	2	1	3	9	12	5
5. ITALIJA	6	2	0	4	6	11	4

— o —

Nencini ali Rivière?

Kolesarska dirka po Franciji vzbuja dan za dnem večje zanimanje. Vsi se sprašujejo, kdo bo zmagovalc te najbolj zanimive dirke v letu: Nencini ali Rivière?

Tour de France zahteva od udeležencev veliko naporov, tako da nekaj kolesarjev vsak dan odstopi. Letošnja proga je precej dolga in so vanjo vključili precej vzponov preko pirenejskih in alpskih velikanih. Čeprav zadnja dirka po Italiji ni bila naporena, je vendarle povzročila, da se »Tour« niso udeležili Anquetil, Van Looy in Gaul, Bahamontes pa je že odstopil.

Kolesarji so že prišli do Pirencejev in v prvi vzponski etapi je rumeno majico oblekel Italijan Nencini. V polni moči je tudi Rivière, ki je že zmagal v treh etapah.

Italijani so letos precej bojevitni in so dosegli precej uspehov, za kar ima zaslugo Binda, oziroma dirkači Nencini, Baldini, Defilipis in Battistini.

Med najboljšimi kolesarji so še Francozi: Rivière, Graczyk, Anglade, Darrigade, Milesi, Mahe, Privat, Belgijci Adriaenssens, Planckaert, Hoevenaers, Nemec Junkermann in Nizozemec Van Est.

V lestvici držav vodi Francija.

PATTERSON IN STITCH NAJBOLJŠA BOKSARJA V JUNIJU

National Boxing Ass. je proglasila za najboljša boksarja v mesecu juniju Floyd Pattersona ter ameriškega boksarja srednjetežke kategorije Rudolfa stitche, ki je izgubil življenje, ko je hotel rešiti prijatelja, ki se je utapljal. Drugi boljši boksarji so (v oklepaju so svetovni prvaki): Liston (Patterson); Johnson (Moore), Scholz (Fullmer), Rodriguez (Paret), Loi (Ortiz), Ortiz (Brown), Jorgensen (Elorde), Lamperti (Moore), Jofre (Becerra) in Perez (Kingpetch).

VELIK USPEH NA IZBIRNEM TEKMOVANJU V ZDRUŽENIH AMERISKIH DRZAVAH

Izbirno tekmovalje ameriških lahkotletov je prineslo dva nova svetovna viška in izenačenje tretjega. Dolgi črnc John Thomas je preskočil neverjetno višino 2,228 m, Don Dragg pa se je s palico pognal in spreskočil 4,806 visoko stativo. Norton in Johnson sta pa izenačila svetovni rekord na 200 metrov.

BRABHAM PRVI V REIMSU IN V LESTVICI

Avstralec Jack Brabham je v nedeljo na vozilu znamke Cooper zmagal v dirki za Veliko nagrado Francije, ki je bila v Reimsu. Na drugo mesto se je uvrstil Gendebien. S to zmago se je Brabham usidral skupno z Mc Lorenom na prvo mesto lestvice s 24 točkami.

138

RADO BEDNARIK

V SONCU in senci

(Usoda Habsburžanov)

remu svetu in da se ga zatorej sklepi rodbinskega sveta nič ne tičejo.

Karel je še vedno upal, da se bo s pomočjo antante obdržal na prestolu zvezne Avstrije, ker je računal, da bodo zavezniki Avstrijo pustili na nogah, da bi se nemške kronovine ne pridružile Nemčiji. Mislil je, da je Nemčija še dovolj trdna, in da se ne bo vdala.

Večina Habsburžanov se je odločila, da pobegne v Švico. Pripravljenih je stalo na grajskem dvorišču že trideset avtomobilov za odhod. Tedaj je pa prišla vest, da je na Bavarskem vzpostavljena republikanska vlada in da so bavarske čete udarile preko Solnograške na Tirolsko in zaprle pot.

Habsburžani so se znašli v pasti. Še bolj jih je potrla drugo sporočilo iz Nemčije, na katero so stavili poslednje nade.

Dne 9. novembra so socialni demokratje razglasili v Nemčiji republiko in izvolili poslanca Eberta za predsednika. Član delavskega in vojaškega sveta Karol Liebknecht je na cesarskem gradu v Berlinu razobesil rdečo zastavo. Zaplapolala je tudi na Brandenburških vratih. Isti večer je državni kancler princ Maks Badenski izdal zadnji odlok. V njem naznanja narodu — bilo je že kar brezpotrebno — da je cesar Viljem II. odstopil. Nasledstvu da se je odpovedal tudi cesarjevič. V odloku pra-

vi, da so razpisane volitve v nemško ustavodajno skupščino, ki bo določila bodočo državno obliko Nemčije in sprejela v novo nemško državo tudi tiste Nemce, ki so bili dotlej izven državne skupnosti. Mož je še sanjal o bodoči Veliki Nemčiji.

Medtem si je pa narod že sam pisal svojo usodo. Pometel je z vladarji, cesarji in kralji, ki so stoletja vodili le svojo rodbinsko dinastično politiko v škodo ljudskim koristim.

Oholi Viljem je iz Berlina pobegnil najprej v glavni stan armade. Domišljal si je, da bo s svojo osebo dvignil pogum vojakov in generalov in da si bo z armado zopet utrl pot na prestol. Sklical je maršale in generale in jih jezno pozival, kje je njih vdanost do cesarja. Molk! Nato je zahteval, naj mu dajo polk grenadirjev in da bo sam na čelu zvestih vojakov naskočil upornike. Zahteval je od Hindenburga in Ludendorfta, naj mu sledita. Osivela maršala sta se samo priklonila in molčala. Tedaj je s sabljo rožljajoči Viljem uvidel, da je prišel konec.

(Dalje)

Izdaja Konzorcij Novega lista

Odgovorni urednik Drago Legiša

Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Franciška 20
Telefon 29-477

8

Za
naše
n
a
i
m
l
a
i
š
e
P
o
t
v
n
e
z
n
a
n
o

Samuel
Scowill
-
Miki
Muster

58. Odsotnost strica Toma pa ostali družbi ni vzela dobrega teka. Saj je bila večerja, ki jo je bil pripravil Hen, zares odlična. Peggy, Jim in Peter so radi zajemali iz skled okusne jedi, ki jim nihče izmed njih ni vedel imena. »Izvrstna pečenka!« je pohvalil Peter. Vzel je še en košček in postregel tudi Peggy, ko mu je ponudila krožnik.

59. Vstopil je Hen s pladnjem sadja in z vrčem za kavo. Peggy ga je vprašala: »Le na kakšen način pripravite tako dobro pečenko?« Katera žival ima tako okusno meso? — »Tina!« je povedal Hen. »In kako se ji pravi po naše?« je hotela vedeti Peggy. Indijanec je zmajal z glavo: »Ne vem, toda pokažem vam lahko.«

60. Izginil je v kuhinjo in se vrnil z dolgo, kosmato roko s stisnjeno pestjo. Peggy je planila kvišku in se prijetla za želodec. Peter je pobledelel in zatisnil oči. Zdajci se je domislil vseh govoric o južnoameriških ljudorcih, Jim je debelo pogledal in odrinil krožnik čim bolj daleč od sebe. Profesor se je zasmejal.

61. »To je meso neke posebne vrste opic. Pri nas velja za odlično specialiteto na jedilniku.« Hen je razočarano majal z glavo, ko je odnašal svojo „specialiteto“ nazaj v kuhinjo. Take čudne pohvale za svojo kuharsko umetnost se zares ni nadejal. Profesor pa je hotel mlade goste opogumiti in si je vzel še košček dobre, a čudne pečenke.

62. »In take strahote naj vam kuham in pečem?« je prestrašeno dejala Peggy. »Ne, ne, rajši se vrnem domov, če boste kaj takega zahtevali od mene!« Profesor jo je pomiril: »Kadar bo na jedilniku pečenka, bo kuhal Hen. Ti boš tiste dni jedla pomaranče in banane. Mislim pa, da ti bo tudi pečenka spet zadišala, saj si jo prej močno hvalila.«

63. Toda tisti večer je Peggy zares zaključila večerjo le s pomarančami in bananami. Po večerji je profesor začel sestavljati nekakšen seznam. »Jutri pojdemo nakupovat,« je razložil svojim gostom. »Mi smo se sicer z vsem potrebnim že preskrbeli, toda naša kuharica, ki nam bo pekla pečenko, nima še ničesar. Moramo jo obleči in obuti.«

64. Noč je vsa družba prespala v visečih mrežah, ki jih je Hen razmestil po prostrani verandi v prvem nadstropju. Peggy, Petru in Jimu je nova postelja močno ugajala, stric Tom pa je godrnjal, da bo v mreži dobil še morsko bolezen. Res se je vso noč nemirno obračal in prebudil ga je vsak najmanjši šum. Proti jutru je zdramil še profesorja.

65. »Iz vaše shrambe se sliši čudno škrebjanje in pikanje, kot da bi bili vlomilci na delu.« Profesor Grey je skočil iz svoje mreže, prižgal žepno svetilko in posvetil v sobo. Za njim je planil stric Tom z junaško naperjenim šamokresom v roki. »Kar spravite ga,« je dejal profesor, »teh tatov ne boste pregnali s krogli.«

66. Po sobi in po mizi, na kateri so stali koši manijokove moke, je gomazelo vse črno majhnih in velikih mravelj. Cela vojska mravelj je sedela na velikih listih, s katerimi so bili koši pokriti, in z ostrimi kleščami kosala liste v drobne koščke, ki so jih druge mravlje odnašale v svoje podzemeljske shrambe. »Čudoviti kraj!« je zastokal Tom.